

O krok blíže k autonomní mobilitě: Evropa sjednocuje postup

27.6.2024 - | Ministerstvo dopravy ČR

Belgické předsednictví v Radě EU hostilo úspěšné dialog na vysoké, na kterém se při jednáních v rámci plenárních zasedáních a expertních pracovních skupinách sešlo více než sto zástupců evropských států a odborníků na propojenou a automatizovanou mobilitu. Na závěr dvoudenního jednání byly jednomyslně přijaty Společné závazky a výzva k akci, které stanovují nejdůležitější oblasti, na něž se členské státy EU, doplněné o Spojené království, Norsko a Švýcarsko, společně s Evropskou komisí a evropským průmyslem zaměří.

Cílem je umožnit rychlejší a koordinovanější rozvoj autonomní mobility a zavádění souvisejících služeb, maximalizovat tím společenský přínos a taktéž posílit evropskou konkurenceschopnost v této vysoce inovativní oblasti s přidanou hodnotou. Za ČR se k dokumentu připojilo také Ministerstvo dopravy, které realizuje řadu aktivit v oblasti autonomní mobility a rozvíjí je mj. na základě v dubnu 2024 vládou schváleného Plánu autonomní mobility.

Postupné zavádění pokročilých asistenčních systémů pro řidiče a kooperativních aplikací již nyní prokazatelně přispívá a bude i nadále přispívat k tomu, aby se zvýšila bezpečnosti a plynulost silničního provozu a bylo možné rozvíjet i nové služby a aplikace související s využitím automatizovaných a do budoucna i plně automatizovaných vozidel. Dosavadní vývoj na evropské úrovni a dosažení pokroku v jednotlivých oblastech je popsán v Pracovním dokumentu útvarů Evropské komise o stavu pokroku v oblasti propojené, kooperativní a automatizované mobility v Evropě (Status of progress on Connected, Cooperative and Automated Mobility in Europe) zveřejněném v květnu 2024, který shrnuje činnosti v deseti klíčových oblastech.

Pokud jde o přechod k automatizaci, dokument nicméně potvrzuje, že se jedná o úsilí silně motivované inovacemi, přičemž významnou roli při vyjasňování a zavádění podmínek umožňujících účinnou realizaci hraje zejména Partnerství pro datově propojenou, kooperativní a automatizovanou mobilitu (CCAM) zřízené v rámci programu EU pro výzkum a inovace Horizont Evropa. V oblasti regulace Evropská komise v uplynulých letech a měsících úspěšně zavedla prováděcí nařízení o zkušebním schvalování vybraných případů použití plně automatizovaných vozidel. Implementace souvisejících inteligentních dopravních systémů je posílena revidovanou směrnicí z roku 2023, probíhá kontinuálně také další zavádění C-ITS a 5G.

V Gentu dojednané Společné závazky obsahují například popis hlavních výzev na polích technologické, společenské, etické, právní či bezpečnostní oblasti a také pojmenovávají témata spojená s ochranou soukromí. Jako zásadní je zde vyzdvížena role členských států EU a Evropské komise v zajištění efektivity a konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Za oblast přispívající k bezpečnosti silničního provozu je považován další rozvoj inteligentní infrastruktury a pokročilých asistenčních systémů, taktéž je textem odsouhlasen spatřovaný potenciál datově propojené a autonomní mobility v oblasti předpokládaného snížení dopravních kongescí a s tím spojeného znečištění, potenciál větší inkluзивity a lepší celková výkonnost dopravního systému tam, kde dojde k nasazení mobilitních služeb založených na implementaci vyššího stupně automatizace.

Pro rozvoj autonomní mobility je jako zásadní identifikována oblast právního rámce, na kterém Evropská komise i jednotlivé státy vč. ČR pracují. Dokument dále definuje závazky členských států EU ve smyslu rozvoje digitální infrastruktury, identifikace oblasti dat a jejich výměny jako klíčového

faktoru s dalším zaměřením na oblast standardizace a interoperability včetně jejich sběru vnitrostátními přístupovými místy či zdůraznění přínosů v oblasti veřejné a sdílené dopravy. Členské státy se zavazují poskytovat kvalitní data, zintenzivnit výměnu informací a zkušeností či zapojit v rámci vnitrostátních procesů vytváření komplexního ekosystému do diskuzí všechny relevantní aktéry.

Směrem k Evropské komisi je směřována výzva dalšího systematického přístupu k podpoře multimodality a digitalizace dopravy i prostřednictvím časově odpovídající regulace. Ta má být v souladu s rozvojem mezinárodního vývoje prostřednictvím Evropské hospodářské komise při OSN a směřovat k umožnění schvalování plně automatizovaných vozidel nad rámec současné regulace zahrnující pouze vozidla vyráběná v malých sériích. Evropská komise má dále podporovat udržitelný rozvoj celé oblasti se zaměřením na uživatele. Evropský průmysl by pak měl zajistit zaměření velkých demonstračních projektů na oblast udržitelnosti a bezpečnosti, výměnu dat pro další zlepšování technologií v praxi a aktivní využití dat z vnitrostátních přístupových míst.

Na podporu a urychlení nezbytných regulačních změn na úrovni členských států byla během Dialogu představena nová evropská iniciativa k zavádění a využívání automatizované dopravy, kterou představilo Nizozemsko. Nové „Evropské fórum pro automatizovanou dopravu“ brzy zahájí svou činnost a jeho hlavním cílem je sdílet aktuální vývoj v oblasti regulace a související osvědčené postupy a poskytovat doporučení pro další kroky, nebudou v něm chybět ani zástupci České republiky. Ta se prostřednictvím stávajících aktivit v rámci Partnerství CCAM a zapojením českých subjektů aktivně podílí na výzkumně-inovačních aktivitách a v rámci skupiny zástupců států, které předsedá, také napomáhá efektivnější koordinaci všech aktivit na evropské a národní úrovni.

<https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/O-krok-blize-k-autonomni-mobilite-Evropa-sjednocu?returl=%2FMedia%2FMedia-a-tiskove-zpravy>